

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Care este prețul?

Drept întregire a articolului nostru din
fruntea numărului trecut, un amic al foii noastre
ne trimite încă următorul articol:

„Care este prețul în schimb
cărui suslăudatul minister unguresc
vrea să se arate atât de „îndurat” față de
sărăcia preoților români?” — întrebă
«Revista» în numărul său trecut, vorbind
de salarisarea preoților prin guvernul
unguresc, și dă și răspunsul la întrebare.
Răspunsul «Revistei» e trist de adevărat
dar' nu e întreg. El intră numai în
peștera întunecatelor gânduri ascunse,
negre, ale guvernului și cu lumina în
mână le cercetează și le arată publicului
în toată forma lor hidoasă, că adecă
prin parale va se rupă pe preoții noștri
cu sufletul de cătră sufletul poporului,
și se-i înjosească la rolul de instrumente
în mâinile sale. Aceasta însă va fi o
urmare mai târzie a apucăturii.

Eu voi de astă-dată să arăt una
și mai apropiată:

Sântem în ajunul alegerilor de
deputați!

Ear' în fața acestui fapt, să ne
aducem aminte cum e înjghebat în dietă
partidul «liberal» azi la putere.

Eată cum:

Sînt în dietă 411 deputați. Ca
să se țină la putere, guvernului îi tre-
buesc peste 200 de deputați spriginitori.
La alegerile trecute a reușit, cu biciu
și foc, să capete vre-o 250, deci de
ajuns. Dar' cum? Sînt, după neamul
alegătorilor, în țeară trei feluri de cer-
curi: în care Ungurii sînt mai mulți,
anume 182 de cercuri; în care Slavii
(Sérbi, Slovaci, Ruteni) sînt mai mulți:
119 cercuri, și în care Români sînt
mai mulți: 115 cercuri, fiecare cerc
dând câte un deputat. Dacă dar' toți
Ungurii ar trimite din cercurile în care
ei sînt mai puternici, deputați guverna-

mentali, tot n'ar avea de-ajuns ca să
aibă cârma în dietă! Dar' Ungurii ei
înșiși sînt în contra acestui partid «li-
beral» jidovit și păgânit, așa de mult
contra lui, că cu toate baionetele pe
care să razimă, el abia și-a putut scoate
la alegerile trecute 67 deputați din cer-
curile ungurești, ear' 115 au eșit contra
lui! Ce să facă? Iși caută locul printre
nemaghiari. Aci îi e și mai ușor. Ro-
mâni nu iau parte la alegeri. Printre
ei Unguri nu sînt de cât slujbași atâr-
nători de stăpânire. Acestora le dă
poruncă și lucrul merge strună. Așa
și-a scos din cercurile în cari Români
sînt mai mulți, 84 deputați (mai mulți
ca dintre Unguri), din părțile locuite de
Slavi 95 de deputați, și cu cei 67 din
cercurile ungurești, are puterea în dietă:
246 de mameluci! Eată dar' că Un-
garia o cărmuește un guvern răzimat
pe putere scoasă din sinul Nemaghiarilor*.
De aceea le aduce, bagseamă, atâta bine!
Și îi era guvernului cu atât mai ușor
să se ție pe această cale la cârmă, cu
cât partidele ungurești de până acum
își ziceau: Unde sîntem noi Ungurii
mai tari, putem să ne luptăm între noi,
dar' în părțile nemaghiare, nu e iertat
să ne sfășiem unii pe alții, acolo iasă
ales ori-și-cine, numai Ungur să fie!
In urmare, guvernul își pune candidații
și aproape nicăiri nu avea împotrivire.

Asta l'a făcut increzut pe partidul
«liberal» la putere. A adus legi în
dragă voe, de-au vrut, de n'au vrut alții.
Cu legile bisericesti însă și-a pus carul
în petri. Acestea au scos din răbdare
pe Ungurii catolici. Ei au zis: guvernul
acesta lăsat în de sine, are să ne pă-
gânească cu totul țeara. Pe lucru! El
se razimă mai ales pe deputați dobândiți
din părțile locuite de nemaghiari. Dar'

* Vezi „Cestiunea română în Transilvania și
Ungaria” de Eugen Brode, unde se arată aceasta foarte
frumos și cu mape colorate.

nu mai e de suferit. Ne vom pune și
noi pe lucru acolo unde el!

De aci frica guvernului, și aci e
cheia de a înțelere graba cu care el
vrea să-și arele chiar acum „bunătatea”
față de preoții români!

Socoata îi e următoarea: Fac zvon
că le dau plăți grase. Oameni sêraci
cum sînt, o să se bucure de tăgădaș.
In același timp pun la cale pe zbirii
mei, solgăbirae etc. să le spună că să
nu cumva să stee de vorbă cu alte
partide, ci fiind lipsă să vie și ei cu
oamenii lor la alegeri, să voteze pentru
candidații „liberali”, că de cade partidul
dela cârmă, altul n'o să se țină de fă-
gădașul lui: e dar' în folosul lor să-
l spriginească să rămână la putere, ca să
le poată da plățile făgăduite!

Cu alte cuvinte: în ajunul alegeri-
lor se zurue săculețul cu grăunțele...
Cine vrea, să creadă și să meargă după el!

Eată scopul cel mai apropiat pe
care vrea să-l ajungă guvernul prin po-
vestea sa cea mai nouă cu plățile
preoților.

Se vor lăsa preoții români ade-
meniți de astfel de făgăduințe și vor
părăsi hotăririle conferențelor noastre
naționale de a nu lua parte la alegeri?
Nu credem! Cei-ce ar face-o n'ar mai
fi vrednici nici de numele de preoți,
nici ca credincioșii lor trecend pe lângă
dînșii să-și mai ridice pălăriile în semn
de cinste! Multe ni-s'au făgăduit nouă
de Unguri în zile de strîmtoare, și nimic
nu ni-s'a făcut! Să ne fie destul de
învățatură. Să rămânem și de astă-dată
la locul nostru, acasă, și să ne ținem și
poporul cu noi, departe de ori-ce miș-
care electorală, până-ce o conferență
națională nu ar hotărî altfel.

Căci de se va sparge înțelegerea
între noi și unele părți din masa de
Români, se vor mișca, ajutând oame-
nilor guvernului, Bánffy rămas la cârmă
are să ridă una bună în pumni, că a

fost destul o făgăduință goală pentru-
ca pe Români și pe preoții lor să-i
duci unde vrei, în ori-ce prăpastie,
ear' făgăduința înșasi are s'o lase să se
mai coacă, că n'are de unde plăti cât
făgăduiește; — dacă cu toate că se
vor mișca și unii Români, guvernul va
cădea, Bánffy tot va ride, că și la că-
dere a știut face de batjocură pe Ro-
mâni, spărgend buna lor înțelegere, cu
un făgădaș după care mai virtos acum
pot tot aștepta!

De vom sta însă acasă: ei ne vor
respecta înzecit mai mult, ca pe oameni
ce înțeleg bine mersul faptelor și se
știu feri de a cădea în virtejurile luptei
încordate ce se petrece în jurul lor,
oameni ce nu mai pot fi nici ademe-
niți, nici trași pe sfoară! Cu astfel de
oameni apoi, se stă serios de vorbă!

I. B.

Se caută uscături!

Facem de nou luători aminte pe
cetitorii noștri și-i rugăm să o spună
tuturor Românilor de prin sate, și la
bogați și la sêraci, și știutori și neștiu-
tori de carte, să se ferească a se lăsa
ademeniți de încercările ce tot mai în-
tețit se fac de cătră slugile stăpânirii,
de-a aduna țerani români spre a-i duce
la Pesta la expoziție!

Nimic mai rușinos pentru noi ca
aceea, că deși am hotărît să stăm de-
parte de ori-ce paradă de milleniu, care
pentru noi nu-i de nici o bucurie, de
nici un bine, să se afle totuși frați ră-
tăciți și nepricepuți ce să calce peste
această ținută și să meargă să arete că
iau parte la milleniu și sêrbările lui!

Am aflat că și în comitatul nostru
vênătoarea după frați scăpătați s'a în-
ceput, și anume în ascuns, în tăcere,
la întunec, ca ori-ce lucru necinstit și
necurat.

aceasta pentru el, și apoi să nu mai audă de
numele meu!

»Știi că o asemenea operație, conducerea
sângelui unui om în corpul celuilalt, e foarte
primejdioasă? — Iși expune vieța atât cel-ce
își dă sângele, cât și cel-ce îl primește. Am
căutat cu multă stăruință pe cineva, am pro-
mis sume grozave, nimeni n'a avut curagiul
să se supună.»

»Eu mă supun», adaugă tinera fată și
ochii i-se luminară! »Eu i-am frânt inima,
i-am adus nenorocirea, i-am otrăvit vieța, îi
dau în schimb sănătatea mea, vieța mea, cu
toată inima! Nu mai am pe nimeni în lume
cine să mă jelească, dacă mi-s'ar întempla
ceva rău. Nu țin la vieța, și Erich nu trebuie
să știe de ce am murit.»

»Dragă copilă», zise medicul adânc
mișcat, »sêrmanul peste tot nu știe nimic!
Zace de mai multe zile fără conștiință. Dar'
am socotințele mele.»

»Nu trebuie să mai socotești», strigă fata
cu patimă. Nu vezi că nu e altă cale să
îmi ispășesc greșala?»

Doctorul Hollmann își clătina gânditor
capul.

Fără îndoială, transfuziunea sângelui e
singurul mijloc de a scăpa pe pacient. Și
acesta, după-cum îl cunoștea el, nici nu i-ar
fi recunoscător. Și ce rar reușește o asemenea
operație! Din zece casuri cel mult unul dacă
scapă norocos!..

Asta se rugă cu lacrimi până când doc-
torul trebuî să se învoească.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Liniește...

Se face une-ori în suflet
O liniește ca de moment:
S'au dus iluziile toate,
Și par'că nici dureri nu sînt.

E un nimic, un gol, un chaos,
O noapte fără de sîrșit,
Ca n'tr'o planetă unde încă
Lumina nu s'ar fi ivit —

Și sufletul se îngrozește
Că nu mai poate suferi,
Că nici vieța nu-l mai mișcă,
Nici temerea de a muri...

T. Demetrescu.

Totul pentru el.

Novelă de E. Brentano.

»O damă dorește să vă vorbească, dle
doctor», anunță camierierul renumitului medic
și fiziolog Dr. Hollmann, care avea o mare
clinică particulară.

Medicul se uită mirat, apoi își scoase
ciasornicul.

»Nouă și jumătate — așa târziu seara...
o damă?»

Apoi dădu porunca:

»Condu pe damă înlăuntru.»

O damă de statură sveltă, grațioasă, întră
încet în oda. Fața-i era acoperită cu un
vel des. Hainele-i erau negre, simple, dar'
de gust și elegante. Ea se părea a fi din
familie bună.

Toate acestea le observă la moment
cunoscătorul medic.

»Domnul Dr. Hollmann?» întrebă încet
tinera damă.

»Da, doamnă!.. Imi dați voe să știu
de cine — — —»

»Nu vreau să vă răpesc prea mult din
timpul scump, dle doctor.»

Vocea străinei tremura, toată ființa îi
era iritată. Urmă repede:

»Aveți un pacient aici, pe domnul —
domnul Wellborn...»

»Da», zise el cam șovăind și mirat în
acelaș timp.

Tinera fată își ridică acum vëlul — o
față palidă și foarte drăguță se înfățișă priviri-
lor doctorului.

»Ați dori să știți cine sînt», zise ea,
și cu ce drept vă pun această întrebare, nu-i
așa? Nu e vorbă de persoana mea, nu, numai
de pacientul d-tale! Am auzit de boala lui
grea — că din zi în zi îi merge tot mai rău
— și că ați părăsit ori ce nădejde.. — E
adevărat?»

»Da, este așa», răspuse doctorul blând.
Incepă să priceapă.

»Numele meu este Asta de Below». Doctorul făcu o mișcare de mirare, și pe fața
fetei trecu o roșeață ușoară.

»Mă cunoașteți doară?» întrebă ea.

»Prin pacientul meu», zise doctorul. »El
pronunță adeseori acest nume în delir.»

Tinera fată își întoarse un moment capul,
apoi primi scaunul ce îi fu imbiat.

»Ei da», șopti ea, »eu sînt aceea, de
care vorbește el! Este un an de când ne-am
întălnit, ne-am logodit. Curând după aceea
avui cuvinte să-1 învinovățesc de necredință.
Deși el zicea că-i fac nedreptate — nu l'am
crezut. Așa — așa ne despărțirăm.»

»Ah» — zise doctorul... »Știam eu că
trebuie să fie ceva foarte grav pentru melancolia
lui, pentru disgustul de vieța... Doriți să-1
vedeți?»

»Nu, o nul! Aș dori numai — să aflu
dela d-voastră... am auzit că ar fi un singur
mijloc, prin care ar putea fi mântuit de moarte!
Ah, dle doctor, dacă aș putea aduce eu această
jertfă.»

Și fata sări repede de pe scaun.
Ochii ei frumoși erau plini de lacrimi,
își ridică mâinile împreunate ca spre rugăciune.
Suspinele îi înecau vocea.

»Doctore, iubite doctore», urmă ea după
o clipă, »totul, totul, a fost din vina mea!
Eram orbită, acum trebuie să mă căesc! Ah
Doamne, știu, poate fi scăpat prin transfuziune:
ia-mi sângele, tot îl dau cu toată inima pentru
el! Dar' se nu știe nici-odată cine l'a scăpat.
Aș muri dacă ar afal Vreau să mai fac

Solgăbirul dela Deva a adunat săptămăna trecută la sine pe preoții din cerc și i-a »capacitat« și i-a luminat de vai de loc, ca să iee și ei parte ori să trimită cel puțin popor când le va trebui, la Pesta.

Noi vom pândi trei și vom încresta fără cruțare la răvașul negru pe toți cari nu ne vor cruța nici ei simțământul nostru de mândrie națională, ci ni-l vor răni luând parte la acea demonstrație tristă în contra noastră!

Am fi veseli, și neamul nostru în aceste părți bogate în Români, va fi mândru, dacă nu vom avea pe cine creșta la răvaș, dacă nu se vor afla fi cari să mai lovească și ei în mama lor națiune!

Francezii pentru noi.

În timpul din urmă Ungurii începuseră să se îmbete de credință, că și-au ajuns aproape deplin scopul cel mai însemnat ce l-au urmărit prin întreg șirul de sərbări și mai ales cheltueli millenare, și anume de a fi câștigat pentru ei părerea bună a Europei întregi. Veniseră aci mulțime de străini, gazetari, cari au fost purtați de colo până colo numai din ospețe în ospețe, ca doar așa vor vedea stările de lucruri de aci foarte »drepte« și bune, și mergând acasă vor vesti acest lucru tuturor. Și începuseră să și apară prin foi unii articli măgulitori despre Unguri, încât foile ungurești iubiau, își săriau din piele de bucurie. Adecă drept spus unele, ear' unele mai așezate nu se prea rupeau cu bucuria, că vedeau că totul e nefiresc, silit, netrainic, și o și spuneau că puțin cred din laudele acelea de pe buze ce li-se fac de oaspeții avuți.

Sămbăta trecută, la 11 Iulie, s'a petrecut la Paris un lucru, care pentru cești din urmă a fost o dovadă că bine au făcut de n'au nădăjduit prea mult dela acele laude, ear' pentru cei dintău un duș de apă rece, să se mai răcoarească puțin la cap de amefelile millenare ce i-au cuprins crezând că prin milleniu au cucerit acum lumea întregă!

Studentimea română, cehă și sârbească aflătoare la școalele înalte din Paris, a pus la cale pe 11 Iulie o adunare acolo, în care să se facă de nou cunoscute stările nedrepte sub cari gem popoarele nemaghiare din Ungaria. Adunarea a fost condusă de dl *Flourens*, fost ministru francez și bărbat cu mare trecere între politici țării sale.

Ungurii aflând despre aceasta, li-a fost atât de isbitor și de necrezut, că au telegrafat lui *Flourens* de e drept că dinsul va sta în fruntea adunării studenților? Au primit răspunsul neașteptat că: *da, voim să le auzim plângerile!*

Adunarea s'a ținut, fiind bine cercetată. A vorbit întâu însuși președintele *Flourens* arătând cum în împărăția noastră se află atâtea popoare lipsite de drepturile cetățenești ce li-se cuvin și zicând că această țeară ar trebui să se prefacă într'o Helveție monarchică, în care toți să se simtă bine și atunci poate fi pace deplină. A vorbit apoi *Jivadinovici* în numele Sârbilor, arătând cât au luptat acestia pentru apărarea patriei de Turci, și în schimb au primit multe libertăți, cari libertăți însă azi toate au perit în urma volnicilor și nedreptății maghiare; *Ocașanu* a vorbit frumos și bine despre Români, cari sunt supuși unui șir întreg de măsuri tiranice, și scoși din vieța politică în propria țeară a părinților lor, — ear' *Schmidt Bouchez* despre Slovaci, fiind toți mult aplaudați în urma vorbirilor lor.

Hotărârea luată în urma tuturor acestora, sună că *Francia în aceste naționalități vede pe amicii săi sinceri și probați, și ea va face totul pentru eliberarea lor națională și politică și va lucra neobosit ca toate naționalitățile din Ungaria să se bucure de libertate cetățenească și politico deplină, fără privire la originea lor, că va sprigini pe naționalitățile în cererile lor, cari sunt întemeiate pe atât de firești drepturi omenești!*

Lucrul acesta i-a supărat rău pe Unguri; li-a venit ca un măr acru ce le stă în gât după multe dulcetuți gustate la ospetul millenar, și de necaz ministrul *Perczel* a cerut prin ambasadorul țării la Paris, să afle numele tuturor studenților nemaghiari ce au luat parte la adunare! De ce? Ca întorcându-se acasă, să-i iee, de necaz, în un chip ori altul la ochi și să-i șicaneze negreșit.

Dar' așa-i. Lumea nu poate fi orbită prea ușor cu un papricaș dat la câțiva gazetari, nici urechile ei nu pot fi astupate cu muzica unui *csampás*, ca să nu audă și vaietele dincolo din țeară. Ele străbat, și mai curând ori mai târziu nici răsplata apăsătorilor n'are să rămână! Dacă noi de noi n'am mai face aproape nimic, o fac acum alții pentru noi, căci ni-s'a dus vestea suferințelor ce strigă după lecuire!

Ajutor nenorociților

dela Mehadica.

După frații nostri împușcați fără milă la Mehadica, au rămas mai multe familii orfane, altele cu bolnavi în case și cu nenorocire multă. E datorința Românilor tuturor să încerce a alina suferințele acestor familii, tinzându-le mâna de ajutor. »Tribuna« a făcut săptămăna trecută apel la bunăvoința publicului, cerând să i-se trimită sume ce se vor aduna, spre ajutorul nenorociților, și ea le va cuita în public și le va trimite la locul lor. Au încurs până acum peste 100 fl., cari au și fost trimiși ca întâu ajutor. În România încă s'a început adunare de ajutoare. Rugăm și noi cu stăruință pe cetitorii noștri, să adune dela frați și să trimită cât pot și în grabă, la adresa »Tribunei« în Sibiu, »pentru nenorociții dela Mehadica«, ca să arătăm și pe această cale durerea noastră adevărată pentru ei și dorul de-a le alina, ca la frați, durerile.

PACEA LUMII

Revoluția din Creta.

Încetul cu încetul pe ostrovul Creta începe să se facă earăși liniște. După crunte vărsări de sânge și suferințe, împăratul turcesc s'a învoit cu darea libertăților aproape a tuturor pe cari răsculații le-au cerut. În zilele acestea s'a întrunit adunarea națională a insulei, care cere numirea unui cărmuitor creștin, și nu mai mult turc, apoi întocmirea de armată națională recrutată de pe insulă, și nu mai mult trupe turcești aduse de pe aiurea, *neatirnare economică*, așa ca venitele insulei să se folosească pentru întimpinarea cheltuelilor ei, nu să se ducă toate la Țarigrad ca până aci, și altele. Se nădăjduște că li-se vor da toate, rămânând să plătească numai 10.000 lire ca tribut pe un Sultanului. De altfel mici ciocniri se tot întâmplă încă, pentru-că trupele turcești jăfuesc mereu pe creștini pe unde ajung.

Revoluția Druzilor.

Pe când în Creta se pare a se ajunge în curând la liniște deplină, pe atunci în alte părți ale slăbănogitei împărății turcești se încoardă războiul. Druzii în ținutul Hauranului s'au răsculat cu putere mare. S'au mobilizat contra lor

34 batalioane turcești, dar' cum aceia sunt foarte bine pregătiți și întăriți, se așteaptă lupte crunte și îndelung durătoare!

Învitare de abonament.

Cu ziua de 1 Iulie st. v. s'a deschis pe jumătatea a doua a anului de față, abonament la

„REVISTA ORĂȘTIEI“,

cu prețurile din fruntea foii: pe 1/2 an: 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni: 1 fl. v. a.

Abonamentele se fac plătindu-se înainte.

Onorații noștri abonați, al căror abonament a căzut la acest termin, sunt respectuos rugați a grăbi cu trimiterea înainte a prețului de abonament, ca să nu fim nevoiți a întrerupe expedarea mai departe a foii la adresele domniilor-lor.

Domnii abonați vechi sunt rugați a scrie pe marginea (cuponul) mandatului postal numărul de pe fașia sub care primesc foaia.

Abonații noi vor binevoi a-și scrie lămurit numele, locul de unde sânt, și posta din urmă.

Administrația

„Revista Orăștiei“.

Știri politice.

România și Grecia împăcate.

Cu câțiva ani mai nainte, din pricina unor mari procese de moștenire, între România și Grecia se rupseseră de tot legăturile obicinuite între state. În timpul din urmă și mai ales în fața primejdioaselor dezvoltări a lucrurilor în Balcani, România și Grecia s'au apropiat ear' una de alta și și-au reluat toate firele de legături bune între ele, trimitându-și ambasadori una în țeara celeilalte.

Întâlniri de Domnitori.

Se dă multă însemnătate faptului că în timpul din urmă întâlnirile între domnitori sunt foarte dese. Aleargă unul la altul, când unul când altul: Țarul Rusiei la Berlin și Viena; Principele Muntenegrului la Belgrad; Împăratul Germaniei în curând în Ungaria; apoi prin Septembrie, la deschiderea Porților-de-fer se va întâlni Împăratul nostru cu Regele României, al Sârbiei și Principele Bulgariei și Muntenegrului; deloc după asta M. S. Împăratul nostru va face o vizită Regelui Carol la Sinaia, etc., toate lucruri cărora se dă multă însemnătate ca fiind tot atâtea privilegii de a se înțelege țările între sine, prin capii lor, și toate cam în ce privește putrezita Turcie.

Indeosebi e bătător la ochi, că împăratul nostru merge să cerceteze acasă la El pe Regele Carol, de vreme-ce M. S'a rar de tot a eșit peste granițele împărăției cu scop anume de-a face cuiva vizită. Pentru România e acest lucru foarte înălțător.

Erich nu știa ce se petrece în jurul lui. Așa nici nu putea visa de prezența Astei.

Când tinera fată intră în odaia bolnavului. se oprî o clipă lângă patul lui. Privia cu liniște și seriozitate. Nici un mușchiu nu se mișca pe fața ei palidă și frumoasă. Și înaintea ei zăcea fără conștiență, poate în agonie, bărbatul pe care l-a purtat în inimă cu dragoste pătimase, în tot timpul cât au fost despărțiți, deși nu se încredea în el.

I-se părea, că însași ea îl doborâse la pat cu o armă omoritoare — îl asasinase!

Între acestea doctorul Hollmann se apucă de lucru.

Asta suportă operația grea cu un curajiu demn de admirat, cu un zimbet de martiră. Fiecare picătură de sânge, ce era condus din arterele ei în ale muribundului, se părea că-i spală câte un atom din păcatul greu ce-i apăsa inima.

Asta sănătoasă dela fire, și tare, se întări earăși iute de tot. Erich tot se mai lupta cu moartea. Două zile grele și pline de griji trecură în această stare, pe cari Asta le petrecu în rugăciuni pentru reînălțarea lui.

În sfârșit viața învinse.

Dr. Hollman se interesa mult de bolnav.

»Cu toate acestea, ea l-a supus numai la chinurile crude«, murmură el încet. »Ce-i ofere viața, după-ce nu mai e cu puțință, ca ei doi să se împace, să se unească?...«

Când Erich reveni la conștiență, ochii i-se pironiră asupra medicului cu o expresie

stinsă, tristă. Apoi rătăciră prin odaie, par'că ar fi căutat pe cineva.

»Dorești ceva — cauți pe cineva?« întrebă acesta plin de compătimire.

Erich negă cu un semn.

Bolnavului i-se făcea din ce în tot mai bine. Și cu cât i-se întărea fisicul mai mult, cu atât mai mult întreba, despre ce a vorbit în delir, cine a fost cu ei, numai medicul sau și o îngrijitoare.

Doctorul își aduse aminte de promisiunea ce o făcuse Astei.

»Numai eu«, fu răspunsul. »De altcum, nu ascultăm la aceea ce vorbesc pacienții noștri«, adause el zimbând.

»Credeam că a fost cineva aici«, șopti Erich. »Atunci poate am visat de ea!«

Și murmurând încet, adaugă:

»Ar veni oare, dacă ar afla, că sânt aproape de moarte!«

Ca un oftat tremurător răsunară aceste cuvinte...

»Totuși, totuși, ea a fost aici, i-am simțit apropierea — n'a fost vis!« și tremura ca un copil. »Nu-i așa«, șopti el, »voia să-și ia rămas bun dela mine?«

»Iubite amice«, zise medicul blând dar' totodată serios, »te rog să nu cercetezi mai departe. I-am jurat ceva și nu-i iertat să-mi calc cuvântul. Mai bine e s'o întreb pe ea însași.«

»Ea nu va mai reveni«, zise Erich desperat.

»Va veni, dar' acum trebuie să dormi! Te deștept când va fi timpul!«

Dr. Hollmann alergă în cea mai mare grabă la Asta.

Liniștită și palidă aștepta aceasta, știrile zilnice ce i-le aducea medicul.

»Vin să te conduc la el«, zise acesta. Asta tremura în toate membrele.

»Ah D-zeule! Nu i-ai povestit —.«

»Mi-am ținut cuvântul! Dar' tot atunci mi-am jurat și mie ceva în taină, ce vreau să îndeplinesc sub ori-ce împregiurare!«

Se uita la ea semnificativ.

Ea îl însoți.

Încet ca o vinovată, intră în camera bolnavului. Nici o vorbă nu-i veni pe buze.

Tăcută, cu capul plecat sta ea lângă patul bărbatului pe care tot îl mai iubia.

Erich nu dormea.

»Asta«, șopti el cu căldură ca în amintirea vremilor trecute, »Pune-ți mâna într'a mea... Nu te voi reținea mult... Pleacă-ți capul spre mine — numai o singură întrebare...«

Ea se supuse.

»Știu că ai fost aici... De ce ai venit, Asta...?«

Tinera fată se roși tot mai mult.

»Ca să-ți scap viața«, șopti ea de tot încet.

»Tu — tu mi-ai scăpat-o?«

Ea-și întoarse capul.

»Numai așa era cu puțință, dacă se găsea cineva, cine să-și dea sângele pentru tine.

Eată totul. Și acum lasă-mă să plec. M'ai chemat, M'am supus dorinței tale. Am suferit așa de mult...«

»Asta ... iubita mea!«

Ea se plecă spre el, și el o cuprinse în brațe cu puterea unui copil slab. Asta plângea încet, lacrimi pătimase, pe cari Erich le usca prin sărutări.

Dr. Hollmann, se furișe din cameră încet în vârful degetelor.

* * *

»Doctore«, zise după o oară Erich de Wellborn, »acum vreau eară să trăesc.«

»Ah, știam eu«, răspuse acesta vesel de isbândă ce a avut întâlnirea pusă de el la cale. »Dar' să nu mai vorbim despre acestea! Trebuie să te încerci să dormi acum!«

Erich zimbi.

»Dacă-mi promiți două lucruri.«

»Ce anume?«

»Roag-o pe Asta, să se așeze lângă mine, ca îndată-ce mă deștept s'o ved«, zise Wellborn cu un zimbet de fericire, »și apoi, dragă doctore, trebuie să-mi promiți, că vei fi totdeauna prietenul meu și al logodnicei mele!«

»Îți promit din toată inima«, adaugă medicul mișcat.

»Și-a ținut cuvântul și azi e cel mai bun prieten, vizitatorul sirguincios al vetrei fericite, ce și-au întemeiat cei doi îndrăgostiți îndată după însănătoșarea deplină a lui Erich.

Trad. de *Lucreția Popescu*.

Asociațiunea la Lugoj.

»Asociațiunea transilvană« pentru întâiași dată trece peste hotarele Ardealului cu ținerea adunării sale generale. În estan ea își va ținea adunarea la Lugoj în 15/27 August. Se fac mari pregătiri ca să reușească cât mai strălucit. S'a întocmit un comitet arangiator, mare, împărțit în despărțimente, fiecare având să pregătească și îngrijească o altă parte a sărbătorilor ce se vor da.

În programa sărbătorilor ce se vor arangia comitetul arangiator a luat și un punct de emulare, *luptă de întrecere, a corurilor române din Bănat*. Pentru reușita acestui punct se face apel către toate corurile române din Bănat, ca să iee parte la acele sărbări.

Fiecare cor va cânta o piesă românească, încungiuând cât se poate traducerile.

Fiecare cor are să înștiințeze până în 6/18 Iulie dlui *Ioan Vidu, inv. în Lugoj*, titula și autorii alor *trei* piese cu cari ar putea lua parte la emulație. Din acestea apoi, se va numi fiecareia una pe care s'o cânte.

Tot cu această cale fiecare cor are să facă cunoscut: anul înființării sale, suma pieselor cântate dela începutul seu și alte date mai însemnate din viața sa.

Tuturor corurilor cari se vor vesti că vor lua parte se vor trimite din partea secțiunii notele piesei: »*Deșteaptă-te Române!*« care se va cânta din partea tuturor corurilor laolaltă.

După emulare, se vor distribui mai multe premii între coruri. Acele coruri, cari nu vor primi premii, vor primi diplome de recunoștință. Se înseamnă că dreptul la premiul îl au numai corurile de plugari. Fiecare corist, pe timpul cât va sta în Lugoj, va avea cartir gratuit.

CORRESPONDENȚĂ.

Un învățător scăpătat.

Petroșeni, Iulie 1896.

Dle Redactor,

Întâi de toate mărturisesc că nici-odată n'aș fi crezut să scriu și eu în gazete, că n'am multă carte. Ceea-ce știu și eu, am învățat în școala noastră românească de aici, care s'a început numai de când a venit la noi ca preot dl Avram Stanca. Până atunci nu aveam școală în Petroșeni și preotul nostru cu mare necaz a putut face pe care o avem, că poporul nu prea voia să se mai incurce și cu școala. Dl preot a fost și ca învățător vre-o 4—5 ani, aproape fără nici o plată, numai ca poporul să se dedee cu școala și cu învățătura. În timpul acela am învățat și eu și am fost apoi numit cantor la s. biserică. De atunci cet. se nu numai cărți bisericești, dar și novele și alte cărți, din cari am învățat multe lucruri bune și frumoase. Am învățat ca mai persus de toate *să-mi iubesc națiunea și legea mea părintească, pentru care gata sunt totdeauna a-mi da și viața!* Dar' să spun ceea-ce s'a întâmplat cu mine în zilele trecute, și anume ce mi-a făcut învățătorul nostru *Ioan Boja*, care ca și mine numai la stăruința preotului nostru Avram Stanca a învățat la școală în Deva și la Sibiu, unde a fost *ajutat cu bani adunați de prin comună*, și după-ace a venit acasă a fost pus de învățător. Nu voiu să spun aci toate faptele și purtarea acestui învățător, căci acelea sunt cunoscute nu numai nouă, ci și numeroșilor străini cari locuesc în Petroșeni, ci de astă-dată vreau numai să descoper dlui Redactor o faptă, care a supărat pe toți Români din Petroșeni, și i-a făcut să se întoarcă cu scârbă dela numitul învățător! A făcut adevărat învățătorul nostru atâtare la solgăbiru, că eu aș fi oprit oamenii de-a merge la parada ce au făcut orașenii străini la 10 Maiu, afară la câmp, unde li-s'au fâgăduit mâncare și beutură, — și a arătat că aș fi zis eu, că dânsul de când e învățător la noi, de 5 ani, nici într-o Duminecă sau sărbătoare nu a mers cu copiii la biserică așa în rânduială bună, ca în 10 Maiu, ceea-ce, de altmintearea este și foarte adevărat, fiindcă dânsul nu numai că nu merge cu copiii la biserică, dar' nici el singur nu prea merge! Ba dacă și merge câte-odată, nu se cânte, ori se dee vre-un sfat bun oamenilor, ci în biserică *șede și cetește câte o foaie ungurească!* Așa m'am trezit cu o citare la solgăbiru. M'am dus. Nu știam pentru ce. Când colo, eată că fisolgăbiru arătându-mi scrisoarea învățătorului în limba ungurească, îmi spune că »*Bocza János*« m'a pîrit de *celea ce am arătat mai sus*, că mi-am bătut joc de milleniul Ungurilor, ș. a. Răspunsul meu s'a luat protocol, care se va așterne la locuri mai înalte, unde se va hotărî ce să se întâmple cu mine.

Am scris acestea nu din ură sau mânie către învățătorul Bocza János (căci așa îi place d-lui să se subscrie), care încă este născut din părinți săteni, cu șubă și cu opinci, și crescut

cu mălaiu și brânză, ca și mine, și ca toți sătenii noștri din valea Jiului, și de care legam frumoasă nădejde și eu și dl preot, că o să ne fie de folos în trebile noastre comunale și bisericești, — ci am scris că s'e-l știe lumea și urgia neamului românesc s'e-l acopere pentru fărâdelegea sa, că ne e mai primejdios Românilor de aici, de cât un străin!

Eu am fost de față la toate examenele ce a dat acest om scăpătat cu copiii, dar' la nici un examen n'am auzit vr'un om zicând că e mulțumit cu sporul ce a făcut. Și în adevăr așa și este, că copiii nu știu în ziua de astăzi nimic mai mult ca cum or știut acum sînt 5 ani, pentru-că dânsul nu s'a silit să învețe copiii, ci numai să globească pe părinții unor copiii, ear' pe alții cari i-au dat bani și de beut, i-au făcut uitați! Și încă mai cere plată mai mare. A pîrit acest om în multe rânduri pe comitetul parochial la inspectorul din Deva și de nenumărate-ori la solgăbiru și la notarul și tuturor numai binele nu ni-l vrea.

Multe ar fi de scris despre faptele acestui învățător necredincios către noi, cari îi dăm plată să trăească, lemne să se încălzească și altecelea câte se cer dela noi, și în schimbul cărora nu ni-a făcut și nu ne face nici o slujbă bună, — dar' cred că e destul ca să fie știut cine e!

Dumitru Buzduga,
cantor gr.-or.

NOUȚĂȚI

Domnii abonenți vechi ai „Revistei Orăștiei“ sînt rugați a grăbi cu trimiteria prețului de reînnoire a abonamentului, căci, afară de acesta, numai numărul viitor se mai trimite aceloră, cari nu și-au reînnoit abonamentul, ori nu și-au plătit cel puțin restanța pe jumătatea întâie a anului, arătând dorința de-a avea și mai departe foaia noastră.

La temniță. Dl *George Moldovan*, fost redactor răspunzător la „*Foaia Poporului*“ în Sibiu, a fost, precum se știe, osândit în cel din urmă proces al numitei foi, la o *lună temniță* și purtarea cheltuelilor. D-sa a intrat Mercuri în săptămâna asta, în temniță-ordinară din Sibiu pentru a-și împlini pedeapsa. Însemnăm cu o cale, că dl Moldovan când primise răspunderea pentru foaie, avuse înțelesul, ca cheltuelile ce i-s'ar pricinui prin vre-un proces, să le poarte, firește, proprietarul foi, institutul. Cu vremea »*Institutul tipografic*« a trecut dela dl T. L. Albini la dl Dr. I. Rațiu, respective comitetul național, ear' cu proprietatea, natural, au trecut și îndatoririle toate. Astăzi însă dl Moldovan stă sub execuție pentru speșele de proces și de întreținere, și dl Dr. Rațiu, președintele comitetului, al căruia e azi institutul și pentru ale cărui foi dl Moldovan suferă, când a fost rugat se-i dee ajutorul convenit, nici n'a voit să audă de rugămintea dânsului.

Li-se nălucește. »*Gazeta Transilvaniei*« primește din Deva veste, că între voinicoșii noștri Unguri earăși a răspândit cineva faima, că Români țin pe sate, noaptea, consfătuiri tainice. Pentru a descoperi primejdiile conștătuiri, unul din cei mai voinicoși și anume Szentirmai (odinioară Schleimschläger) Lajos, redactorul fișicei »*Déva és vidéke*«, care de altmintearea trăește mai cu seamă dela Români, fiind și inginer de comasație, și-a luat inima în dinți și într-o noapte târziu s'a dus în comuna Sântindreș de a pândit pe la ferestrele bisericii românești, și pe la casa preotului, nu cumva a putea descoperi tainicele sfătuiri. S'a dus fără rezultat, că în biserică nu a fost nimeni, ear' preotul negreșit va fi durmit liniștit. La câteva zile, spun păzitorii de noapte, au venit patru d-ni cu trăsura și unul călare și earăși s'au dus pe la numita biserică și casa preotului, pândind. Preotul nu era acasă. Câinii au început a lătra și păzitorii de noapte socotind că vor fi hoți, au început a da alarmă. Eroii atunci au luat-o la fugă. Drăguții de ei! Tare trebuie că-și simt sufletul curat în urma purtării lor față de impilatul nostru neam, de li-se nălucește așa din senin, cât trebuie să iee câmpii noaptea, pe întunec, ca paserile nopții.

De ale postei. Onoratul public ce are de lucru cu posta în treburi de primire de bani, se face luător aminte, că o sumă de bani ce n'a fost ridicată în timp de 7 zile dela primirea recipsei, după acele 7 zile nu mai poate fi ridicată, căci se trimite napoi, de unde a venit!

Aldașurile milleniului. În zilele acestea întreprinzătorul unuia din cele mai de frunte

hoteluri de milleniu în Pesta, a hotelului »*Europa*«, și-a perdut urma. Il chema Agray Felix. A fugit nu numai din Pesta, dar' și din țeară, lăsându-și familia în miserie. Poliția a aflat, că numitul și-a luat catrafusele, pentru-că făcuse o mulțime de datorii pentru milleniu, dar' fiindu-i hotelul slab cercetat, venitele i-au fost de tot puține, încât a trebuit să bancroteze, în vreme-ce Ungurii se laudă cu mulțimea cea mare de cercetători! Eată de ce le trebuie mii de țerani români la Pesta, doar' mai lasă și ei pe-acolo ceva scuturături de buzunare, că altfel e prost de tot!

Secerișul în Săcușig (în Bănat), precum ni-se scrie, s'a sfârșit. Rosta însă a fost slabă. Jugerul catastral de grâu abia a dat 5—6 măsuri.

Trei gemene. Soția lui Corpade Alexandru, minar la minele de cărbuni din Petroșeni, a născut la 22 Iunie 3 fetițe, cari au trăit până Sămbătă în 27 dimineața și atunci toate trei au murit. Au fost puse toate trei într'un sicriu și înmormântate. Poate-că ar fi trăit mai mult, dar' s'au spăimântat de milleniu. Mama lor e sănătoasă.

Volnicie cu tricolorul românesc. N. Brailă și cu stimata-i soție Maria Țața din Seliște de mai mulți ani negustoresc în Petroșeni. De curând au adus de vînzare brăne naționale. Un servitor a cumpărat un brâu și l-a încins. Și așa-i șede de bine, că era mândru flăcăul, lucru mare! Dar' umblând prin oraș s'a întâlnit cu 2 gendarmi, cari îndată l-au oprit în loc și i-au luat brăul, întrebându-l de unde l-a cumpărat? Aflând de unde, s'au dus gendarmii la negustorii numiți și au mai aflat brăne tricolore și le-au luat pe toate și le-au dus la căsarmă împreună cu neguțtorul, cu care a luat protocol infricându-l că îl vor și închide!

Lovitură de trăsnet. În 18 Iunie descărcându-se o furtună groaznică asupra comunei Petrila (l. Petroșeni) și fiind mai mulți adunați în cărcima lui Trif Basil, a trăsnet în cărcimă lovind pe o țigană, care a și murit îndată. Acest Trif Basil e Român dar' trăește în concubinată cu o Jidancă, și poporul zice că de aceea a trăsnet în casa lui.

Un soț crud. În comuna *Micănești* (lângă Zam) s'a întâmplat săptămîna trecută un omor crud. Onuț Nicu, om căsătorit, trăia în legături neierate cu altă femeie, pentru-ce începuse a-și urî pe a sa. Stînd câteva zile afară în câmp unde le erau vitele, păcătosul soț a luat criminala hotărîre să-și ucidă femeia, spre a scăpa de densa. I-a dat o lovitură în cap și o împunsătură de cuțit în gât. Ea a murit îndată. A eșit comisie de medici de au secționat (țaiat) cadavrul, și în decursul secționării atăta l-a muștrat sufletul pe vinovat, că a mărturisit tot. E închis, așteptându-și răsplata.

Alt omor. În 17 Iulie n. Moise Dan din Petrila s'a dus la pădure să vază cum i-se măsură locul de cătră silvanistul dlui Toroczka, și seara întorcându-se cătră casă, făptuitorii necunoscuți i-au eșit în cale și l-au omorât. S'a aflat în capul lui mai multe tăieturi și împunsături de cuțit. A rămas muieră și un băiat orfan.

Logodnă. Dl *Ioan Muntean*, director la școala populară din Sighișoara, și-a încredințat de viitoare soție pe d-șoara *Maria Valeria Popovici* din Orăștie.

Domnii abonenți noi ai „Revistei Orăștiei“, cari n'ar fi căpătat nr. 26 cu chipul eroului Avram Iancu, să binevoiască a ne scrie și li-l vom trimite.

Un învățcel de tipografie se primește îndată la »*Minerva*«, institut tipografic, societate pe acții în Orăștie. Cei cu cunoștință de limbi vor fi preferiți. Vîrstă între 13—15 ani.

Examene

(Urmare)

16. *Almaș-Seliște*, inv. N. Sorinca, elevi 34. Resultatul: îmbucurător.
17. *Tămășești*, inv. I. Cercea, elevi 20. Resultatul: îndestulitor.
18. *Zam*, inv. N. Russ, elevi 55. Resultatul examenului peste tot: foarte bun. Disciplina: exemplară.
19. *Cărmăzinești*, inv. A. Gabor, elevi 20. Resultatul: suficient.
20. *Vica*, inv. P. Fujan, elevi 39. Resultatul: foarte bun. Disciplina: exemplară. Elevii au dat răspunsuri lămurite, cu deosebire s'au produs frumos cu cântările.
21. *Glodghilești*, inv. S. Vancu, elevi 16. Resultatul: slab.

22. *Burjuc*, inv. A. Bornemisa, elevi 25. Resultatul: bun.

23. *Tătărești*, inv. C. Filimon, elevi 25. Resultatul: bunisor.

24. *Sîrbi*, inv. I. Oprean, elevi pres. 32. Resultatul: bun.

25. *Bretea*, inv. N. Iuga, elevi 24. Resultatul: bun.

26. *Ilia*, inv. I. Olariu, elevi prezenți 34. Resultatul: foarte bun. Disciplina: foarte bună. Aci se vede că dl învățător învață copiii nu pentru școală, ci pentru viață.

27. *Bacea*, inv. I. Popa, elevi 20. Resultatul: mulțumitor.

28. *Uleș*, inv. T. Isteriu, elevi 28. Resultatul: bun. Învățătorul are metod bun de propunere.

În *Boiu* (inv. I. Haida) și în *Brădăleț* (inv. I. Herbeiu), examenele încă nu au avut un rezultat: mulțumitor.

Cu puțină abatere, examenele au avut o înfașare sărbătorească, școalele împodobite cu verdeață și flori. Însă afară de o singură școală, în cea din Cămpuri-Surduc, nu s'a învățat gimnastică, ceea-ce este o mare greșală!

Precum se vede, peste tot socotit, învățământul în tract a arătat roade mai mult mijlocii, prea multe rezultate numai »îndestulitoare« și prea puțin »foarte bune«. Corpul învățătoresc ar trebui să-și țină de mîndrie a sa, să ridice cât mai sus rezultatele examenelor, să se poată cu fală spune că cele mai multe au fost »foarte bune«, multe »bune« și numai puține »îndestulitoare!« Atunci am avea cuvînt a ne mândri și a ne bucura mai din inimă de sfîrșitul lor, decât acum.

Mă îndrept, drept aceea, către domnii învățători cu rugarea să-și pună la inimă această dorință a noastră, a obștei ce de ei și de chemarea lor mari nădejdi legăm, și să-și dee toată silința ca macar din generația de acum să străduiască a scoate un număr cât mai mare de oameni cu carte, cu care apoi multe lucruri bune se pot pune la cale. Doresc din inimă că la anul să pot scrie de zeci de ori mai mult bine despre examenele din părțile noastre. D.

FEL DE FEL

= Bună întrebare.

»Tată, îmi dai voie să te întreb ceva?

— Întreabă.

»Spune-mi dară, unde stau vînturile când nu bat?..«

= Trei nenorociți mai mari are viața: Bêtrăneța, boala și moartea. Avuția e o nenorocire, care însă n'are putere să vindece pe nici una din cele trei nenorociți, din contră, din pricina ei boala vine mai des, bêtrăneța în pas mai repede, ear' moartea mai de timpuriu.

POSTA REDACȚIEI.

D-Sale *Ioan Breazu* în *Oravița-rom*. Chipurile lui Horia, Cloșca, Crișan, nu le avem gata, dar' iertându-ne puterile, le vom da pe rînd, cum am dat pe al lui Iancu.

Dlul *I. Sandru* în *Allios*. Publicăm cu toată plăcerea numai să ne scrie-ți ce se întâmplă pe la d-voastră. Vă rugăm chiar, pentru aceasta.

Dlul *I. P.* în *L.* Scusați că în cel de față n'am mai avut loc. Va urma în cel viitor.

Dlul *I. P.* și *S. Dr.* în *Cismădie*. Din lipsă de spațiu, abia în vre-unul viitor va putea apare.

Dlul *G. M.* în *Fofeldea*. Spațiul nostru de ziar de săptămîna nu ne iartă să-l publicăm întreg, asta o pot ziarele de zi. Vom face însă un extras.

Din public

(Pentru cele publicate în rubrica aceasta, redacția nu primește răspunderea).

Politică de rubeđenie.

Un domn, Dr. Aurel Muntean, care se »recomandă« publicului românesc drept frate al faimosului Augustin Muntean dela Dej, agentul baronului Bánffy, publică în »*Revista Orăștiei*« o proză proastă, plină de laude pentru naționalismul dulcelui seu frate Augustin și încărcată de injurii personale la adresa mea.

Și toată rodomantada asta epileptică, mai are pretenția de a fi un fel de răspuns la o aserțiune din articolele mele din »*Tribuna*« de acum — 5 luni de zile.

Frățiorul dlui Augustin Muntean simte o nespusească mîncărime de a sări, așa netamnesam cu gura, și a se amesteca și el într'o chestiune politică mare și serioasă, pe care

